

REVELATIO

COGITATIO FIDEI

Colecția **Revelatio** este coordonată de
Otniel-Laurean Vereș

DAVID BENTLEY HART

MITUL SCHISMEI ȘI ALTE ESEURI

Traducere din limba engleză de
Dan Siserman, Dan Radu, Iuliana Petrescu
și Petru Dimitriu

Postfață de Alin Vara

Ratio et Revelatio

2021

**Seria *Cogitatio fidei* este coordonată de
Alin Tat și Antoaneta Sabău**

**Volum apărut în colaborare cu Asociația
Studia Oecumenica, Sibiu**

Redactor: Leonard Netedu

Copertă: Paula Cionca

DTP: Paula Cionca

Tipărit la Print Expert, Oradea

© Copyright: Ratio et Revelatio, 2021

Imagine copertă I: El Greco, *Cincizecime*, 1610 (detaliu)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

HART, DAVID BENTLEY

Mitul Schismei și alte eseuri / David Bentley

Hart; trad. din lb. engleză de Dan Siserman, Dan Radu,
Iuliana Petrescu și Petru Dimitriu; postf. de
Alin Vara. - Oradea: Ratio et Revelatio, 2021

ISBN 978-606-9659-29-8

I. Siserman, Dan (trad.)

II. Radu, Dan (trad.)

III. Petrescu, Iuliana (trad.)

IV. Dimitriu, Petru (trad.)

V. Vara, Alin (postf.)

Editura Ratio et Revelatio

Str. Sofiei nr. 3, Oradea, Bihor, România, 410183

e-mail: office@ratioetrevelatio.com

www.ratioetrevelatio.com

CUPRINS

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI	7
MITUL SCHISMEI	11
I. Mitologia separării	11
II. Teologia	19
III. Doctrina	24
IV. Eclezologia	30
A TRECUT VREMEA CHINURILOR VEȘNICE	39
SFÎNTUL ORIGEN	47
IULIAN, CONTEMPORANUL NOSTRU	55
AD LITTERAM	61
TRADITIO DEFORMIS	69
HABETIS PAPAM	77
ASCENSIUNEA MAMONEI	85

AR TREBUI ȘTIINȚA SĂ GÂNDEASCĂ?	103
CREDINȚA RAȚIUNII	111
UN FILOZOF ÎN AMURG. FILOZOFIA LUI HEIDEGGER CA MEDITAȚIE ASUPRA MISTERULUI FIINȚEI	117
POSTFAȚĂ. UN GÎNDITOR MAJOR AL ÎNCEPUTULUI DE SECOL: DAVID BENTLEY HART	141
PROVENIENȚA TEXTELOR	157

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Între copertele volumului de față au fost adunate mai multe eseuri publicate în ultimul deceniu de către teologul american David Bentley Hart. Fără îndoială unul dintre cei mai mari gânditori creștini contemporani, apariția acestui volum are ca obiectiv oferirea unei porți de acces în vasta și profunda operă a acestuia, care abordează cu mult curaj și fără complezență teme de doctrină, eclesiologie, istorie, metafizică și politică. Postfața acestui volum, semnată de teologul Alin Vara, va oferi o frescă și o cheie de lectură pentru toți cei care vor să aprofundeze sistemul teologic și metafizic al autorului nostru.

Adesea provocator, ironic și sarcastic, dar mereu deosebit de subtil, profund și erudit, deopotrivă creștin de confesiune ortodoxă și simpatizant al catolicismului, partizan socialist atras de tradițiile răsăritene și aspru critic al mercantilismului occidental, susținător al doctrinei apocatastazei și al metafizicii fundamentate onto-teologic, scrierile lui David Bentley Hart ar putea uneori să ne contrarieze, însă nu trebuie să uităm că esența teologiei nu este niciodată înțelepciunea simțului comun al acestei lumi, ci a interiorizării conștiinței și responsabile a conținutului credinței. Indiferent dacă consimțim sau nu concepțiilor lui David Bentley Hart, acesta rămâne unul dintre acei autori tot mai rar întâlniți, care știe și are capacitatea de a ne provoca prejudecățile și de a ne scoate din cuminența imatură a unei credințe și gândiri neinterogate.

Avînd în vedere tema ecumenismului abordată în cartea de față, realizatorii acestui volum doresc să reamintească pentru contextul istoric românesc cuvintele Fericitului Cardinal Iuliu Hossu, Episcop Greco-Catolic de Cluj-Gherla, pentru care, în ciuda tuturor persecuțiilor suferite, iubirea și fraternitatea au primat, iar rugăciunea lui Isus pentru unitate (In 17,20-26) a însemnat sarcina vieții sale. Pentru unitatea întru Cristos, aceste cuvinte să lumineze dialogul și căutările noastre de pace, înțelegere și iertare:

„Da, Biserica noastră [Greco-Catolică] nu a avut nicio vină, sta cu fruntea ridicată, cu viața ei de 250 de ani în slujba neamului, în slujba credincioasă a poporului, cu el, lîngă el, alături de el, în lupte grele pentru dezrobirea și deplina libertate, cu el a fost în toate momentele culminante ale istoriei lui, alături de Biserica Ortodoxă cu credincioșii ei, cu creștinii ei, *frățește, un suflet și un trup*; așa au străbătut cele două veacuri și jumătate încununînd lupta înfrățiță pentru dezrobirea neamului la 1 decembrie 1918 pe platoul Cetății de la Alba Iulia, noua Cîmpie a Libertății depline proclamate în 1848, 15 mai, și înfăptuită din mila Domnului cu puterea dăruită poporului Său; acolo au prezidat fiii aleși, cu adevărat fruntași în luptă și suferință, pe drept fruntași la praznicul biruinței; acolo arhieriei celor două Biserici, pe care neamul le numea *Biserici surori*, înfrățiți în luptă sfîntă, «preoți cu crucea în frunte, căci oastea era creștină» și scopul ei preasfînt, libertate, egalitate și drepturi, frățietate, în toate înfrățiți, în luptă înfrățiți în binecuvîntarea Domnului. Eram înfrățiți sufletește, cu ajutorul Domnului, cu puterea harului Lui preasfînt, se

putea realiza unirea Bisericilor, dar nu s-a aflat calea dreaptă în această lucrare sfântă și astfel s-a zădărnicit din slăbiciuni omenești *unirea sfântă dorită cu sete de toți*. Întreaga lucrare sfântă a Domnului, El avea să o prezideze, nu omul; harul Domnului trebuia să ne călăuzească în cauza Lui, nu ambiția omenească, mărirea Lui trebuia căutată, nu mărirea omului sau a oamenilor. [...] Poporul credincios, și de o parte, și de alta, privea cu multă durere această acțiune de dezbinare între frați și tot așa și clerul din pastorație. Mulțumită Domnului că aceste câteva cazuri și această zădarnică frământare nu a lăsat nicio urmă de înstrăinare sau răcire a sufleteștei uniri frățești, și așa s-a lucrat în liniște, trecându-se la o nobilă întrecere întru intensificarea vieții creștinești, întru adâncirea trăirii credinței pe care fericiți o mărturisim, slujind deopotrivă neamul, cu așteptarea că va veni ceasul când se va afla calea bună a Domnului pentru a-I realiza cuvântul de foc al dragostei Sale rostită în rugăciunea de mare Preot la Cina cea de taină către Părintele ceresc: «*Părinte Sfinte, păzește-i, ca cu toții să fie una...* » (In 17,21).”¹

Dan Siserman

¹ Cardinal Iuliu Hossu, *Credința noastră este viața noastră. Memoriile Cardinalului Dr. Iuliu Hossu*, ed. îngrijită de Pr. Silvestru Augustin Prunduș, Editura Viața Creștină, Cluj-Napoca, 2003. Aceste cuvinte se referă la situația din anul 1948, când Biserica Greco-Catolică este scoasă în afara legii de statul comunist ateu, iar Patriarhul Iustinian Marina, un apropiat al liderului Gheorghiu-Dej, celebrează în catedrala de la Alba Iulia o liturghie prin care anunță „revenirea la ortodoxie a Bisericii Greco-Catolice”. Pe partea stângă a intrării în Catedrala Reîntregirii Neamului încă stă înscris în marmură: „Aici, după 250 de ani, s-au regăsit în aceeași lege în Biserica străbună, frații despărțiți prin silnicie și viclene promisiuni, 21 octombrie 1948.”

